

ΝΟΜΙΚΟΝ ΒΗΜΑ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΣ ΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΥΠΟ ΤΟΥ

ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1953

Διευθύνουσα Έπιτροπή :

Ι. Π. ΠΑΛΛΗΣ πρόεδρος, Γ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ, Φ. ΑΓΓΕΛΗΣ αντιπρόεδροι
Μέλη : Π. ΒΑΡΕΛΑΣ, ΕΥΘ. ΜΟΥΡΙΚΗΣ, ΜΑΡ. ΜΠΑΜΠΑΚΟΣ

Διαφωντής Συντάκτης : Κ. Ι. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ, δικηγόρος παρ' Αρείω Πάγω

Έδρα : Διοικήσεις : ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΑΘΗΝΩΝ — Ροδούδης (Ακαδημίας) 60 — Τηλ. 611.830

Γραφεία Συντάκτης :
ΡΥΣΣΕΑΤ (ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ) 60 — ΤΗΛ. 614.290

ΑΘΗΝΑΙ
1 - 31 ΜΑΡΤΙΟΥ 1962

ΚΥΡΙΟΤΗΣ ΚΑΙ ΝΟΜΗ

Υπό Δ. ΜΠΟΣΔΑ

γνώμων. 'Ι.
Σ. 'Αθη-
τροπής κ.
τό όποιον
εις βάρος
γών κ. Α.
ιούσως έν
αν ταυτό-

μίνος επί
πρός δι-
διενεργου-
έν καιεφ

ατικά κα-
αντι δικη-
ν, καθώς
δρα/νός,
δτών κίνη-
η ήδη εις
κωμολοο-
Θεσ/κής

θέμα τής
ιούργημα
η δε επί
προς της
σημασιαν
γός έθω-
λιος πρds
δραοιστη-
οπής διά
αν τό 'Γ.

Σ.

ν ειρηνο-
δς δικαιο-
ύπνοτα
αι πασα-
δ ειρηνο-
αλοδεντι
δ σφαιδ
ε ένα ιδ-
ν χάσαν
της ζωής
ατος και
του και
δ ύποθε-
να πάθη
πώς του
γλωσσός
τό Κρά-
ι εις έν-
λεισφο-
φίας των
λογισμός
και μόνος
έν έλλά-
των ει-

κ. ι. π.

ναυαλλί-
υ κ. Π.
ς κ. Β.

ου 'Αθ-

δ παρ-
ς και

θέμα τής συγκρίσεως των δύο έννοιών κυ-
ριότητας και νομής οι όποιοι δαίνουσι άλλοτε
απορίτμητοι άλλοτε δε κεχωρισμένοι και οι δ-
ύο έχουν πολλά κοινά γνωρίσματα άλλα και
σημαντικές διαφορές, δεν έχει αυτοτελώς μελετη-
θεί. Κυρίως εις τα γενικά συστήματα
δικαίου και συγκεκριμένως εις τό έμ-
πεδον δικαίου εθνηται συμπτωματικός και
απόρρητος φησισμένοι ομοιότητες και διαφορές,
δεν δύναται τις να σχηματίση πλήρη ει-
κόνη συγκρίσεως και τής προς άλληλας σχέ-
σης αλληλεπιδράσεως των δύο τούτων έν-
νοιών. Διά τότο έθεώρησα χρήσιμον να προ-
σπαρήν εις μίαν σύντομον μέν, αλλά
απόρρητον περιεκτικήν, έρευναν του ζητή-
ματος τό έποστον πιστεύω ότι συμβάλλει
στη μελέτη διασάφησην των έννοιών τού-
των και άποσπεύσει την δόξαν ότι μόνον
το έμπεδον δικαίου αλλά και τό έλου άστικού δι-
καίου τής νομής τό πρόσωπον εξουσιάζει άμέ-
σως τό πράγματος. Η εξουσία εις αυτήν, σύ-
ντομη και απλοποιημένη τής άτομικής του προσώπου
είναι ως τοιαύτη από έξωτερικής ά-
πόψεως. Διά τότο, έφ' όσον έχει τις
απόρρητον την έννοσών και άμεσον αυτόν
έννομος τάξις παρέχει εις αυτόν
απόρρητος κατά τής διαταράξεως ή τής
απόρρητος. Ίνα καταστή ή κυριαρχία αυτή
απόρρητος, είναι ανάγκη εις την
απόρρητος να προστεθή ή γενική άναγνώ-
ριστις ούτως, ώστε όπουδήποτε και

αν εβρίσκαται τό πράγμα να μη παύη άνήκον
εις τον κύριον αυτού (?). Τοτό εκπληρωτάι διά
τό θεσμο τής ιδιοκτησίας.
Έκ των λεχθέντων καθίσταται έμφανές, ότι
ή έννοια τής νομής ως άμέσου και άτομικής έ-
ξουσιάζσεως επί του πράγματος, προηγέθη τής
κυριότητας, ήτις προϋποθέτει άργάνωσιν
εις εκοινωνίαν, δι' ήν άπητήθη ως είναι
εvidentον μακρά χρονική έπεξεργασία. Έν ταίς
ρωμαϊκάις πηγαίς άναφέρεται (Πανδ. 41.2.1
§ 1, Βασ. 50.2.1 § 1) «Και εκ ταύτης (δηλ.
τής νομής) άρχήν έλαβεν ή δεσποτεία, ως δεί-
κνυσι πάντα τά ζώα και τά έν πολέμω λαμβαν-
όμενα και ή θαλάσση νήσος και οι λίθοι και οι
μαργαρίται οι έν αργαλιώ εδρασκόμενοι» τούτων
γάρ πάντων ο πρώτος τής νομής δραζόμενος
δεσπάζει» (3).
Η κυριότης είναι τό δικαίωμα τό έποστον καθ'
εαυτό καθιστά την βούλησιν του δικαιοχού κυ-
ρίαρχον ως προς ένσώματον πράγμα (4) έν τή
συνόλω των χρησιμότητων του. Από θετικής
άπόψεως εξεταζόμενη ή κυριότης είναι δικαί-
ωμα διαρκές (5), πλήρες (6) και άπε-
ριόριστον. Τή έντι ο κύριος δύναται έν-
τός των όρίων του νόμου (λ.χ. των πολεοδομι-
κών διατάξεων επί άκινήτων, των διατάξεων
περι μεταλλείων, των ειδικών διατάξεων περι
θησαυρών κλπ.) να έπιχειρή έν' άπειρον και
μέχρις όπερτάτου δυνατόν όριου σιανδήποτε έ-
νέργειαν επί του πράγματος, να έκμεταλλεύεται
τούτο καθ' έλας αυτού τάς χρησιμότητας, να

(3) Βλ. Καλλιγιά, Έμπο. § 98.
(4) Αρμεν. ΈΕ. 2.1.1.
(5) Βλ. άρθο. 947 Α.Κ.
(6) Βλ. Bdq Chaffardet, Le probleme de la
perpetuite de la propriet (These, Aix, 1933).
(7) Ίδω και Dernburg, Έμπο. § 193.3.

δικη-
ουσία,
πό της
γνωρι-
κί και
αμένας
άποκα-
ώς, ο-
ς, ο δ-
γματος,
και συ-
γχαίνει
επιτά-
σοβλήν
(11), ο-
τος και
μάλιστα
'κυριό-
ισθ' δια-
εθολο-
αξο κυ-
δύοτε ή
σχιζομέ-
μέτα, ει-
ίτης υπό
κητικη-
ή, έχου-
οδο και
ομη υπό
ρητικη-
αυή νο-
[5.2.7
ελας και
όσοι του-
ου μετα-
'Επίση-
ο κλει-
κής προ-
ιεν επι-
νου τω-
ως όφ-
δ νομη-
ιος και
γμε γεν-
Βασ. 10
, όμως
πράγμα-
π. Θε-
του νέ-
τό προ-
νικά ο-
ποδείο-
και
δικαιο-
traité
ο. (19
και
λ. Σ
, 'Επι-

της και αδικίας 29.13. «Εάν ο μόν τύχη έγκλη-
των, ο δ' άμεισθητών, δεύν νέμονται τον κεντη-
λένον, έως αν κριθη».
Η νομή διά της μεταβιβάσεως της (πα ρ α-
β δ σ ε ω σ) αποτελεί και μέσον μεταφοράς της
κυριότητος κινήτων (βλ. άρθρ. 1034 Α.Κ. (14)
αρθ. 2.3.19, Βασ. 11.1.81 «αι δεσποτείται των
πραγμάτων διά παραδόσεως και χρήσεως μετα-
φέρονται, οδ μόν διά φιλού συμφώνου», Έπιτο-
λή XI 8. «ετι ουκ από συμφώνου άλλ' από της
παραδόσεως γίνεται δεσπότης ο άγοραστής» (15).
βρβλ. και Έκλογήν των 'Ισαύρων IXα «ήγίκα
ον ή τιμή τω πράττει, τό δε είδος τω ήγορα-
στί δοθη . . . .». Ως παράδοσις θεωρείται και
συμφωνία, δι' ής ή κατοχή του πράγματος
απομένει παρά τω μεταβιβάσαντι δυνάμει φρι-
μένης έννόμου σχέσεως (constitutum possessio-
num άντιφώνησις της νομής, αρ. 977 ΑΚ) (16).
Παράδοσις απολαμβάνει κατ' άρχήν τάς δικαίσεις
και δικαιουσιών. Παράδοσις όμως της νομής
ή αναληρηκήν αίρεση είναι άνενέργητος και
ή ένωτήν άντιφατική, έρ' όσον δε γίνεται έ-
κρησπώ μεταβιβάσεως της κυριότητος, συνεπά-
σεται μετάθεσιν ως προς μόνην την κυριότητα.
Όπι άμφοτέρων, τόσον της κυριότητος όσον
της νομής, ίσχύει έννακτος κανών ως προς τε
ό πο κ ει μ εν : κ ή ν ί κ α ν ό τ η τ α των
λέγων αὐτάς και τό άντι κ ει μ εν ο ν
άφορρό έκάτερα τούτων, καθόσον τά άνεπί-
κυριότητος πράγματα είναι άναγκάως
άνεπίδικτα νομής και πανάταλη (17). Ω-
ς παρέχεται εις αὐτάς έν τή μοίρα ή συ-
μμετα κ ή π ρ ο σ τ α σ ί α του άρθρ. 17
δυνάμειος περί μη άφαιρέσεως αὐτών ύ-
της Διοικήσεως, ειδή μόνον διά δημοσίαν
έκτασιν και μετά προηγουμένη δικαστικώς
έκτασιν άποζημίωσιν. Η προστασία αὐτή,
της κυριότητος άφορρό και την νομήν, ως
προϋποσιν ως έλέγθη κυριότητα κατά τάς πε-
ριστασιαίας διατάξεις και ως έχουσαν τό
μετά της κυριότητος περιεχόμενον ως προς
έκτασιν και άρπαξιν του πράγματος.
Η άσκησης τόσον της κυριότητος ό-
της νομής, ιδίως έναντι τρίτων και του-
δύο άπαγορεύεται όταν αὐτή ύπερβαίνει
τά όρια τά έπιβαλλόμενα έκ της κα-
τασκευας και των χρηστών ήθών ή έκ του
νόμου ή οικονομικού σκοπού του δικαιώμα-
τος άχρηστίας δικ α ι ώ μ α τ ο ς.

άρθρ. 281 Α.Κ.). Διά τό Ρ.Δ. πρβλ. Εισ. 1.8
§ 2 «expedit enim rei publicae ne quis sua
re male utatur». «λυσιτελής γάρ έστι πράγ-
μα τή πολιτεία τό μηδέν κακώς τή οικεία χρη-
σθαι περιούσι» (18).
Τόσον ή κυριότης όσον και ή νομή, ως έλ-
λωστε και πάντα τά εμπράγματα δικαιώματα,
είναι ως προς τε την έξωτερικήν μορφήν, την
έσωτερικήν δομήν και τάς έννόμους αὐτών ιδιο-
τητας (π ε ρ : ο ρ : σ τ ι κ ὠ ς έν τω νόμω κα-
θωρισμένα (numerus clausus) εις τρόπον, ὁ-
στε άλλολοσις της μορφής, του περιεχομένου ή
των ιδιοτήτων των δεν είναι δι' ιδιωτικής συμ-
φωνίας δυνατή (19). Ένώ όμως ή κυριότης εί-
ναι και μάλιστα τό κατ' έξοχήν εμπράγματον
δικαίωμα, ή νομή τούναντίον δεν συγκαταλέγε-
ται μεταξύ των άπραγμάτων δικαιωμάτων του
άρθρ. 973 Α.Κ. (20). Παρά δε τον έν άρθρω
1872 Α.Κ. χαρακτηρισμόν της τελευταίας ως
δικαιώματος, αὐτή δεν παύει νά είναι έν τή
πραγματικότητα έπαμφοτερίζουσης φύσεως με-
ταξύ δικαιώματος (jus) και πραγματικής κα-
ταστάσεως (factum), μετέχουσα άμφοτέρων και
άποτελοῦσα μίαν μεταβατικήν κατάστασιν με-
ταξύ αὐτών.
II.—Ένώ ή κυριότης άποκτάται άνεξαρτή-
τως οιασδήποτε σωματικῆς τοῦ πράγ-
ματος έξουσίσεως, ως π.χ. επί άκι-
νήτων διά συμβολαιογραφικής πράξεως και με-
ταγραφής, επί άκίνηστικῆς άπαλλοτριώσεως
κλπ. ή κτήσις της νομής είναι δυνατή μόνον
τή συνδρομή του σωματικού και πνευματικού
αὐτής στοιχείου (corpus και animus). αρ. άρθρ.
'974 Α.Κ.) βλ. δια τό Ρ.Δ. Πανδ. 41.2.3. § 1.
Βασ. 50.2.3 § 1 «θάταται δε (τις) νομής και
φυχή και σώματι οδ μόν θάτερω μόνω». Πρβλ.
και τό υπό την διατάξιν σχολίων 'Ανωμόμου
«... οὕτως ο νόμος όρίζεται, ήμεις τούτων
θράττεσθαι, ὥστε παραλαμβάνειν ταῦτα και σω-
ματικῶς και γινώσκειν φυχήν ως ήμείτερα λαμ-
βάνειν και κατέγειν αὐτά. . . .». Η δημοσί-
της των κτηματικῶν θέλων, όσον άφορρό την
νόμην, ήτις λόγω του ως έκ της φύσεως της ά-
συμβιβάστου προς τον τύπον είναι άνεπίδικτος
μεταγραφής, άνακληροῦται υπό των δικαιο-
γικῶν πράξεων του νομέως, ως λέγει και ο
Π α ο λ ο ς έν Sentent. V. 11. 2 «sufficit ad
probationem traditae possessionis si rem
corporaliter teneam (άρκει προς άπόδειξιν
της παραδόσεως της νομής εάν κατέχω τό
πράγμα σωματικῶς). "Ετι δε και εις αὐτήν
τήν περίπτωσιν της καθολικής έν τή νομή δια-
δοχής, ή ύλική του πράγματος έξουσία δια-
δραματίζει άποφασιστικόν ρόλον, καθότι ή με-
τάθεσις της νομής επέρχεται μόν άμα τω θανά-

14) Εισ. 929, έλ.δ.ετ. 714, όθγγ. σ. 457.
15) Εισ. 929, έλ.δ.ετ. 714, όθγγ. σ. 457.
16) Εισ. 929, έλ.δ.ετ. 714, όθγγ. σ. 457.
17) Εισ. 929, έλ.δ.ετ. 714, όθγγ. σ. 457.
18) Εισ. 929, έλ.δ.ετ. 714, όθγγ. σ. 457.
19) Εισ. 929, έλ.δ.ετ. 714, όθγγ. σ. 457.
20) Εισ. 929, έλ.δ.ετ. 714, όθγγ. σ. 457.

(18) Οικονομίδου, Έμπε. § 116 σημ. 1.
βλ. και γαλλ. νομολ. (1932) Θέμ. ΜΑ' 296, Ε.Δ.
97 (1931) Θέμ. ΜΒ' 628.
(19) Βλ. Alf. Manigk, Das rechtswirksame
Verhalten (Berlin, 1939) σελ. 431.
(20) Άνωμότος ο άστω, καθ. § 308.

την του νομίως αυτοδικαίως και άνευ της ύλι-
κής του πράγματος εξουσίασεως εκ μέρους του
κληρονόμου συμφώνως τῷ άρθρ. 983 Α.Κ. (21)
προϋποθέτει όμως τὴν προϋπαρξίν τοιαύτης ἐ-
ξουσίασεως παρά τῷ κληρονομηθένῳ κατά τὸν
χρόνον τοῦ θανάτου του (22).

Ἐξ ἄλλου ἐνῷ πᾶν γεγονός γενεσιουργὸν ἐ-
ξουσίασεως πράγματος διανοία κυρίου συνεπάγε-
ται κτήσιν νομῆς ἐπ' αὐτοῦ, ἀνεξαρτήτως τοῦ ἔαν
τὸ ἐν λόγῳ γεγονός ἐπιδοκιμάζεται ἢ ἀποδοκιμά-
ζεται ὑπὸ τῆς ἐνόμου τάξεως, ἀντιθέτως ἢ κτή-
σις τῆς κυριότητος εἶναι δυνατὴ μόνον, εἰς ἃς
περιπτώσεις ἐπιδοκιμάζεται αὕτη ὑπὸ τῆς ἐν-
νόμου τάξεως. Ὁδῶς ἐνῷ ἢ ἐπιληψίος ἢ
ἢ καὶ γενικώτερον ἢ παράνομος νομῆ, ἢ
ὀφειλομένη εἴτε εἰς τὴν ἑλλειψίν συγκαταθέ-
σεως τοῦ πρώην νομίως εἴτε εἰς τὸ παράνομον
τῆς αἰτίας τῆς κτήσεως αὐτῆς, ἀναγνωρίζεται
ὑπὸ τοῦ δικαίου καὶ περιβάλλεται ὅπ' αὐτοῦ δι'
αὐτοτελοῦς προστασίας μέχρι δικαστικῆς ἀφαι-
ρέσεώς της, ἐπιληψίος ἢ παράνομος κυριότης
δὲν εἶναι νοητῆ. Π.χ. ἐπὶ διαθέσεως πράγματος
νόμῳ ἀπηγορευμένης (άρθρ. 175 Α.Κ.) ἢ παρά
τὴν ἀπαγορεύσιν γενομένη διάθεσις αὐτοῦ, καθ'
ὃ ἄκυρος, δὲν συνεπάγεται μεταβάσιν τῆς κυ-
ριότητος εἰμὴ μόνον μεταβάσιν τῆς νομῆς, ὡς μὴ
ἐπιπραξιομένης ἐκ τῆς ἀπαγορεύσεως, ἀλλ'
ἐξαρτωμένης ἐκ τῆς φυσικῆς ἐξουσίασεως τοῦ
πράγματος. Ἐν προκειμένῳ ἢ νομῆ, λόγῳ τῆς
ἰδιομορφίας της ὡς δικαιοῦματος συνάμα καὶ
πραγματικῆς καταστάσεως, ἐκφεύγει τῆς σφαί-
ρας τοῦ δικαίου. Ὁδῷ ἢ τῷ παράνομος
αἰτία (ita justa causa) τῆς κτήσεως τῆς κυ-
ριότητος (23) δὲν ἐπιρραξεί κατ' ἀρχὴν τὴν κυ-
ριότητα καθ' ἑαυτήν, καθὼς ἢ κτήσις τῆς κυ-
ριότητος ἐπὶ κινήτων εἶναι δικαιοπραξία ἀνα-
τιώδης (ἀφρημένη) τῆς ὁποίας τὸ κύρος δὲν
ἴσται ἐκ τῆς νομιότητος τῆς ἐνυπαρχούσης
αὐτῆς αἰτίας (πρόβλ. άρθρ. 1084 Α.Κ.). Τούταν-
τίον ἐπὶ ἀκινήτων ἢ παράνομος αἰτία τῆς κτή-
σεως δὲν ἐπιφέρει κτήσιν κυριότητος κατὰ τὸ
άρθρ. 1083 Α.Κ.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν καλήν πίστιν
(bona fides) αὕτη ἐπιτρέψα κατὰ τὴν κτήσιν
τῆς κυριότητος καὶ συγκεκριμένως εἰς τὴν πε-
ρίπτωσιν τῆς καλῆς τῆς πίστεως κτήσεως κυριότη-
τος κινήτων διὰ μετὰβίσεως παρά μὴ κυρίου
κατὰ τὰ άρθρ. 1086 ἐπ. Α.Κ. καὶ τὴν τῆς τα-
χτικῆς χρησιμότητος (άρθρ. 1041 Α.Κ.) ἐνῷ
προκειμένου περὶ τῆς νομῆς, οὐδεμίαν ἀσχετὴ ἐ-
πιρραξὴν ἐπὶ τῆς κτήσεως αὐτῆς ἀλλὰ κυρίως
κατὰ τὴν καρποκτησίαν (fructuum perce-

ptio (24). Πράγματι κατὰ τὸ άρθρ. 1086 Α.
Κ. ὁ καλῆς πίστεως νομίως ἀποκτᾷ κυριότητα
ἐπὶ τῶν καρπῶν διὰ τοῦ ἀποχωρισμοῦ, ὡς ἀπο-
σπόμενος κατὰ τὸ άρθρ. 1100 Α.Κ. (25) εἰς ἀπό-
δοσιν μόνον τῶν μετὰ τὴν ἐπίδοσιν τῆς ἀγωγῆς
ἐξαχθέντων. Μερικῶς διάφορον εἶναι ἐν προκει-
μένῳ τὸ Ρ.Δ. Κώδ. 3.32.22, Βασ. 15.1.101 «ἐ-
καλῆς πίστεως νομίως πάντας οὓς ἔλαβε καρποὺς
ἀποκαθίστησιν ὁ δὲ καλῆς πίστεως μόνον τοὺς σω-
ζομένους, μετὰ δὲ προκτάσιν καὶ αὐτῶν πάλι-
τας ἀποδίδωσιν» (26). Πρόβλ. καὶ Πανδ. 5.3.31
§ 3, Βασ. 42.1.31 § 3 σχόλιον «..... ἐπειδὴ ὡς
περὶ οὐκείου πράγματος ἐραθθῆμηνεν (δηλ. ἐ-
καλῆς πίστεως νομίως) οὐδεμῶς ὑπόκειται ἐπι-
φύσει». Ἐπίσης ἢ καλῆς πίστεως τοῦ νομίως ἔχει
σημασίαν διὰ τὴν χειροτέρευσιν, καταστροφὴν
κλπ. τοῦ πράγματος, ὡς καὶ τὴν ἀποζημίωσιν
διὰ τὰς τυχὰς ἐπὶ τοῦ πράγματος γενομένας δε-
πάνους (άρθρ. 1101 ἐπ. Α.Κ.).

Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν νομῆν, ἣτις ἔχει ὡς
θεμελιώδες ὀδόβαθρον τὴν ἀντικειμενικὴν τοῦ
πράγματος ἐξουσίαν (ἂν καὶ ὑπὸ μορφῆν πολ-
λάκις ἐξιδανικευμένην, ὡς λ.χ. εἰς τὴν περί-
πτωσιν τῆς longa manu ἢ τῆς μέσῳ φορητικῆς
ἐξουσίασεως, άρθρ. 978 Α.Κ.) ἢ κυριότητος
ἐπιληψίος καὶ μετὰ τὴν ἀπόλειαν τῆς ὕλικης τοῦ
πράγματος ἐξουσίασεως. Ἄλλ' ἢ ἐγκατέ-
λειψις (derelictio) τοῦ πράγματος ἔχει
ὡς συνέπειαν τὴν ἀπόλειαν ἀμφοτέρων (27). Ἡ
δ' ἐκ τοῦ κυρίου Πανδ. 41.2.17 § 1, Βασ. 50.
2.16 § 1 «ἢ δεσποτία καὶ μὴ θέλωμεν ὅσοι
παρ' ἡμῖν, ἢ δὲ νομῆ οὐκ ὄντως...» ὁμοιο-
γενεῖς ἐκ πρώτης ὄψεως ἐντόπως, ὅτι κατὰ
τὸ Ρ.Δ. διὰ τῆς ἐγκαταλείψεως ἢ μὲν νομῆ ἐ-
πόλλυται ἢ δὲ κυριότης οὐκί, εἶναι ἀπατηλὴ
διότι διὰ τῆς ἐγκαταλείψεως ἀπόλλυται ἀμφο-
τέρων, τὸσον ἢ κυριότης ὅσον καὶ ἢ νομῆ. Πρόβλ.
καὶ Πανδ. 41.7.1, Βασ. 50.7.1 «ἢ ἐγκατελείπει
οὐκίτι ἐστὶν ἐμὸν». Ἡ ἀληθὴς ἐννοία τῆς ἀνω-
τέρου διατάξεως «ἢ δεσποτία καὶ μὴ θέλωμεν
ἔστι παρ' ἡμῖν, ἢ δὲ νομῆ οὐκ ὄντως» εἶναι ὡς
νεπὸς κατὰ τὴν γνώμην μου ἢ ἀκόλουθος. Πρὸς
διατήρησιν τῆς κυριότητος δὲν χρειάζεται δια-
κτικῆς θέλησις τοῦ κυρίου περὶ διατηρήσεώς της
ἀλλ' αὕτη, ἀπαξ κτηθεῖσα, συνεχίζεται νόμῳ
καὶ άνευ τῆς συνδρομῆς τῆς θελήσεώς του, ὡς
καὶ ἐν ἀγνοία του καὶ δὲν ἀπέλλυται
εἰμὴ μόνον διὰ τῆς θετικῆς καὶ σταθερᾶς θε-
λήσεώς του πρὸς ἐγκατάλειψιν, διὰ τῆς
ἐγσυνειδήτου καὶ θεβουλευμένης ἐγκαταλεί-
ψεως, ἣτις μάλιστα, προκειμένου περὶ ἀ-
κινήτων, πρέπει κατὰ τὸ ἴσχυον δίκαιον (άρθρ.
1192 Α.Κ.) νὰ περιβληθῇ τὸν συμβολαιογράφον

(21) Γεομ. 857, ἐίδετ. 560, ὄγγο. σ. 358.

(22) Βλ. E. Strohal, Succession im Besitz (Graz) σελ. 110 ἐπ., M. Wolff, Sachn. § 12 σμ. 2, Staudinger, Komm. ὑπὸ § 857, Planck, Komm. § 857.3.

(23) Πρόβλ. ἰδίᾳ Heck, Das abstrakte dingliche Rechtsgeschäft (1937), Γ. Σιμωνέτιον, Ἡ νό-
μιμος αἰτία κατὰ τὴν μεταβίβασιν τῆς κυριότητος
(1947).

(24) Βλ. Köppert, Über die organische Ent-
gnisse, σελ. 338 ἐπ.

(25) Γαλλ. 549, γεομ. 955, ὄγγο. σ. 448.

(26) Βλ. Windscheid, ἐν Zeitschr. für
vnlr. und Prozess (Néa σειρά) τόμ. 4 σελ. 55 ἐπ.

(27) Ἰδε Grüger, Dereliction und occupatio
ἐν Μνημοσύνους Πακούλια σελ. 155 ἐπ.

1066 Α. κυριότητα, υποχρεωτική εις άποψη άγιογής εν προκειμένω 5.3.31. 5.1.101 εδ δε καρπός εν τούτοις ου αὐτός πάντοτε (δηλ. ο καιται μέριμνάς έχει ασαστροτήν ποστρηίωσιν νομέας δα

τις έχει ως ενικηήν νομοτήν πολίτην περιφορωτικώς υριότ ης δικής του ε γ κ α τ ά

ματος έχει τον 1, Βασ. 50) ελωμέν επι

» δημιουργίαις, ότι και μεν νομή άποσπληνται άμφοτερονομή. Πρόβ. γκατελειπται ης άνομή θέλωμας» είναι σλουθος. Πρόβ. άζεται διαπρήσεως της κείναι νομείως του, εν άπόλλυται σθερας ά εγκαταλείπεται περιμελλον καιον (άρομβολοισμα

anische Entsch. 448. mtschr. für Jur. 55 Entsch. und occupat.

τύπον και να όποστη μεταγραφήν⁽²⁸⁾. αναγινόν προς διατήρησιν της νομής άπαιτείται διαρκής θέλησις διατηρήσεώς της (animus). Η θέλησις αυτή δεν είναι εν τούτοις άπρόσβλητη να είναι πάντοτε ενεργός, ήτοι ό νομείς άναπαράγγη συνεχώς εν τη διανοία του δια διάδοχικών διακατοχικών πράξεων να άπολη ή εμπράκτως την δούλησιν διατηρήσεως της νομής του, άλλ' αυτή παραμένει εν διηκενή συναινετική άδρανεία, δυναμένη τη ενεργεία του νομείως να άναπτύσσεται εις δραστηριότητα. Άναπαράγγη προς την αντικειμενικήν προσηθόσιν της νομής (το animus) ήτις ως ειρηται δέον είναι συνεχής, ή αντικειμενική προσηθόσιν, άναπαράγγη δηλ. έξουσιάζσεως του πράγματος (corpus) δύναιται να είναι και διαλείπουσα, ήτοι παροδική ως εκ της φύσεως του κωλύοντος προς άσκησιν της έξουσίας (άρθρ. 981 Α.Κ.) ή της άνακτησεως της άφαιρέσεισης νομής (άρθρ. 985 και 1048 Α.Κ.). Έν πάση όποσπληντισσει προς διατήρησιν της νομής ήτις animus άπαιτείται και το corpus ή δ' εν άπόλλυται κώδ. 7.32. 4 ρήσις «εί και νομή φυλάττη προστηριζοσθαι ού δύναται, ήμως μόνη ψυχή διατηρηθείναι δύναται», δέον να θεωρηθί ως σημαίνουσα, ότι ή νομή διατηρείται και δια λαμβανόντως άσκουμένου νομείως.

Επισημασία συνέπειαι των άμέσως άνωτέρω λεγόμενων είναι ότι ό επικαλούμενος δικαίωμα κυριότητας άρκει να άποδείξει άπλώς την κτήσιν της νομής ή ό επικαλούμενος νομήν δεν άρκει να άποδείξει μόνον την ύπαρξιν των συστατικών άποσπληντικών στοιχείων κατά την κτήσιν αυτής, άλλ' άρκει ταύτα ύφίστανται και κατά το κρίσιν άποσπληντικών σημείων, καθ' ό άπαιτείται αυτή, ήτοι άρχοντος τε κηριού εν ενεργεία της νομής εκ της άλλοτε κτηθείσεως της νομής. Έπ' όσον ήμως ό νομείως ήθελεν άποσπληντισσει άπό της κτήσιν της νομής, άφ' όσον δε την ένεστώσαν αυτής ύπαρξιν, τεκμαίρεται ότι είχε την νομήν και καθ' όλον το άποσπληντικόν χρονικόν διάστημα (άρθρ. 1046 Α.Κ.).

Επισημασία άφαιρέσεως του πράγματος προσηθόσιν άποσπληντική διαφορά ως προς την τύπον αυτού κυριότητας εν σχέσει προς την άποσπληντική, διότι ό μέν κύριος και μετά την άποσπληντική παραμένει τοιοστος, έχων την διεκδικητική άγωγήν κατά τε του άφαιρέσαντος και του κτήντος εις όν ήθελε περιέλθει το πράγμα, ήτοι επιληψίμου άπωλείας της νομής, ήτοι άποσπληντικώς, το άπωλείσαντος αυτήν διακατοχόντος ή άνακτητικώς της νομής παραγγέλλεται.

Πρόβ. Γ. Μπαλιή, Έμπρ. § 90.2. Διά διαταγήσιν δία. 61. Ε.Α. (1928) Θέμ. ΑΗ' 1928. Ε.Ν. 225 (1930) Θέμ. ΜΑ' 948. Τ3 άποσπληντικώς άκίνητων καθίσταται άδέσποτον άποσπληντικόν άνήκει εις το δημόσιον. Πρόβ. Άρθο. 2234, γεομ. 998. Β1. και Γ. Μπαλιή, Έμπρ. § 9.

ματα (interdicta recuperandae possessionis) κατά του άφαιρέσαντος, το δ' άφαιρέσαντος άποκτώντας τάς λοιπάς ιδιότητες της νομής. Έν τοιαύτη περιπτώσει εάν ό νομείως άκίνητου, μαθών την άφαιρέσιν, δεν έναντιωθί άλλ' έγκαταλείπει κάθε προσπάθειαν ένδίκου ή έξωδίκου άνακτησεως του πράγματος, θεωρείται ως άπωλείσας την νομήν animo et corpore, επιχειρήσας δέ (δικαστικώς ή έξωδίκως) την άνακτησιν, εάν μεν άποσπληντι, θεωρείται ως άποσπληντικώς την νομήν corpore, επιτυχών δέ την άνακτησιν, ως μηδέποτε άπωλείσας αυτήν (άρθρ. 1048 Α.Κ.)⁽²⁹⁾. Τα παραγγέλλεται της νομής, καιτοι εμπράγματα, εν άντιθέσει προς την rei vindicatio ήτις παρακολουθεί το πράγμα εις άποσπληντικώς ήτις παρακολουθεί το πράγμα εις άποσπληντικώς και άν εύρίσκειται, είναι προσωρινά. Πρόβ. άπό άπόφθεως Ρ.Δ. Πανδ. 43.1.1 § 3, Βασ. 56.14.1 § 3 «τά νόμιμα παραγγέλλεται καν έν πράγματι δοσώσιν είναι, δυνάμει προσωρινά εισα» και δεν έξικνουδνται πέραν του άφαιρέσαντος την νομήν, ως συνάγεται εκ των διατάξεων Πανδ. 41.17.3 § 10, Βασ. 58, 17, 3 § 10 «και ότι ού νόμιμα δια ει εν είδήσει λάβω παρά του δικασμένου άγρόν» και Πανδ. 43.17.7, Βασ. 60.17.13 «εί ού με έξέβαλες άλλος δέ νέμεται, κατά σοφίαν και ού κατ' άλλων». Άντιθέτως κατά το άρθρ. 984 Α.Κ. το έλάττωμα της εκ της άποσπληντικής επιληψίμως κτηθείσε νομής άναιτώσεται το μόνον κατά του άποσπληντικώς άλλ' και κατά των καθολικών αυτού δικαιοδόχων, κατά δέ των ειδικών τοιοστων μόνον, έπ' όσον έγγραφωσιν ή άσπληντικώς ήγγόνου το έλάττωμα.

Επισημασία άφαιρέσεως εν τη άπόσπληντικώς της κυριότητας ή της νομής, προς προστασίαν του διαταρασσόμενου κυριού ή νομείως, παρέχονται παράλληλα ένδίκαι μέσα, ήτοι ή άρνητική άγωγή (actio negatoria) δια την κυριότητα (άρθρ. 1008 Α.Κ.) και τά συντηρητικά της νομής παραγγέλλεται (interdicta retinendae possessionis, άρθρ. 989 έπ. Α.Κ.) δια την νομήν, άποσπληντικώς άμφοτερο εις την παύσιν και την εν τω μέλλοντι άποχγήν από πάσης διαταραξσεως, ή μεν της κυριότητας, τά δέ της νομής. Πρός τον αυτόν δέ σκοπόν τείνει και ή εις τον πωδελικιανόν νομέα επί διαταραξσεως της πωδελικιανής νομής του παρεχομένη actio publiciana negatoria (άρθρ. 1112 § 2 Α.Κ.). Η συσφύρευσι των άγωγών περί κυριότητας και νομής είναι άσυνιδόστος (άρθρ. 629 έδ. 3 Πολ. Δικ.)⁽³¹⁾ εις τοστος δέ προφανώς άποσπληντικώς και ή δια παρεμβλήματος εν Παν. 41.2.12 § 1 διατυπωμένη γνώμη «nihil commune habet proprietatis cum possessione» (οδδέν κοινόν έχει ή κυριότης μετά της νομής).

III. Έτέρα όμοιότης μεταξύ κυριότητας και νομής έγκειται εις το ότι ή ό μ α κ π ρ α γ μ α τ ω ν (universitas rerum) ως σύνολον, καθ' ό έννοια άφρητημένη και μη έχουσα συγκεκρι-

(29) Β1. Γ. Μπαλιή, Έμπρ. § 11.
(31) Β1. Α. Κ. ι τ σ ι κ ό π ο υ λ ο ν, Νομή (1948) § 797 και τάς αυτόθι παραπομπάς.

μένην αντικαταμένην υπόστασιν, δὲν δύναται νὰ ὑποκληθῆ ὡς τοιαύτη εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ κυρίου ἢ τοῦ νομέως, εἰμὴ μόνον τὰ συνιστάμενα αὐτὴν ἀτομικῶς ὁρισμένα πράγματα. Πρόβλ. διὰ τὸ P.Δ. Πανθ. 41.3.30 § 2, Βασ. 50.3.29 § 2 «εἰ γὰρ ἀλλότριον πρόσωπον τῇ ἀγγέλι μου μίξῃ, οὐχ' ὡς μίαν ἀγγέλην διὰ τῆς χρονίας νομῆς δεσπόζω ἀλλ' ἕκαστον πρόσωπον τὴν ἰδίαν ἔχει τύχην πρὸς τὸ ἐν αὐτῷ συναλλάγμα' ἔθεν τὸ κλεφτικὸν καὶ μὴ μίση, οὐ δεσπόζεται» (32). Τῶναντίον ἐν ἡ ἢ νομῆ δύναται νὰ ἐντοπισθῆ ἐπὶ συγκατακρίμενου συστατικῶς μέρους πράγματος (ἀρθρ. 998 A.K. ἐφ' ὅσον τούτο εἶναι πρακτικῶς δυνατόν) ἢ κυριότης δὲν ἐπιδέχεται περιορισμὸν ἐπὶ μέρους πράγματος. Ἄλλ' ἐὼν ἀποσπασθὴ μέρος τοῦ πράγματος ἢ ἐπὶ τοῦ ἀποσπασθέντος μέρους κυριότης τοῦ κυρίου τοῦ πράγματος ἐγκαλοῦται ὑφισταμένη, ἐκτός ἐάν τὸ μέρος τοῦτο ἐνσωματωθῆ ὡς συστατικὸν εἰς αὐτὸν ὅποτε ἢ κυριότης τοῦ παλαιοῦ κυρίου ἀπὸλλυται ὑπὲρ τοῦ νέου τριούτου (ἴδε ἀρθρ. 1057 ἐπ. A.K.) (33). Πρόβλ. διὰ τὸ P.Δ. Πανθ. 41.1.26 § 2, Βασ. 50.1.25 § 2 «ἐὼ δένδρον μου ἐπαρῆσθὲν ἐμὸν μένει' εἰ δὲ ἐν ἑτέρῳ ριζώσῃ, ἔκλεινον ἕκει ἔσται καὶ αὐτὴ ἀποσπασθῆ». Πρὸς τὸ χωρίον τοῦτο ἀντιτίθεται τὸ Πανθ. 6.1.59, Βασ. 15.1.58 «ἐὰν εἰς οἶκον ἀλλότριον δάλω θύρας ἢ θυρίδας, ἐφ' ὅσον μὲν ἴστανται, τοῦ οἴκου ἐστὶν, ἅμα δ' ἀφαίρεθῶσιν, ἐκδικῶ αὐτάς». Ἐὰν τὰ ἐνωθέντα εἶναι κινήτα, προκύπτει ἐπιπροσέτιον τῶν ἰδιοκτητῶν, ἀλλως ὑπερισχέει ἢ κυριότης τοῦ ὡς κυρίου θεωρουμένου πράγματος (ἀρθρ. 1058 A.K.). Ἐπὶ συμμίσσεως καὶ συγχύσεως ἴδε ἀρθρ. 1059 ἐπ. καὶ ἐπὶ εἰδοποιίας ἀρθρ. 1061 ἐπ. A.K. Ἀντιθέτως ἢ ἀποσπασμὸς μέρους τοῦ διακατεχομένου πράγματος, ἐφ' ὅσον τοῦτο περιήλθεν εἰς θέσιν ἀγνώστον ἢ ἀπροσπέλαστον εἰς τὸν νομέα (34), συνεπάγεται ἀπώλειαν τῆς νομῆς ἐπὶ τοῦ μέρους τούτου' ἴδε Πανθ. 41.2.18 πρ., Βασ. 50.2.12 πρ. «εἰ ληθῶι μου κατανεχθέντες εἰς ποταμὸν ἀναπαυθῶσιν, ἔχω τὴν δεσποσίαν, τὴν δὲ νομήν ἐν τῷ μεταξῷ ἀπώλεσα. . . .». Ἀπομάκρυναν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς, ὅτι ἢ κυριότης δὲν εἶναι δυνατὴ ἐπὶ συγκατεχομένου μέρους πράγματος, ἀποτελεῖ ἢ διατάξεις τοῦ ἀρθρ. 1002 A.K. δι' ἧς ἀνγνωρίζεται χωριστῇ κυριότης ἐπὶ ὁρόφου οἰκοδομῆς ἢ διαμερίσματος ὁρόφου (35).

Τόσον ἢ κυριότης ὅσον καὶ ἢ νομῆ δύναται, χωρὶς νὰ ἀποβάλωσι τὸ παράπαν τὸ ἔθνομολογικὸν αὐτῶν περιεχόμενον, νὰ κατατηθῶσιν εἰς

(32) Περὶ τῆς ἐννοίας τῆς universitas rerum bl. Hasse, ἐν Arch. für d. zivil. Pr. τ. 5 σελ. 1 ἐπ., Warnkönig, αὐτόθι τόμ. 11 σελ. 269 ἐπ. Münch. enbruch, αὐτόθι τόμ. 17 σελ. 321 ἐπ. Oertmann, αὐτόθι τόμ. 136 σελ. 88 ἐπ. Pampaloni, ἐν Rivista italiana per le science giur. X § 2.
 (33) Τομ. 946, ὀνόγρ. σελ. 451 ἐξ. 4.
 (34) Ἄλλως ἴδε ἀρθρ. 998 A.K.
 (35) Γαλλ. 558, 664, 668, 532. Πρόβλ. καὶ Cambron, Traité Théor. de la propriété et de la division des maisons par étages κ.λ.π. (Bruxelles, 1925), Π. Ζέρον, Ἴδιοκτησία κατ' ὁρόφου (1931).

πλείονα πρόσωπα οὕτως, ὅστε ἕκαστον τούτων νὰ ἔχη κυριότητα (36) ἢ νομήν ἐπὶ ἰδανικοῦ μέρους πράγματος (ἀρθρ. 994, 1113 A.K.). Δὲν εἶναι ὅμως δυνατὴ ἢ ἐπολλητικὴ ἢ εἰς ἐλόκληρον (in solidum) κυριότης ἢ νομή, καθ' ἕνα ἕκαστος τῶν συγκατεχομένων εἶναι καθ' ὀλοκληρίαν κύριος ἢ νομῆς τοῦ ἐπιχοίνου πράγματος (37). Πρόβλ. διὰ τὸ P.Δ. Πανθ. 41.2.3 § 2 «rimus eadem rem in solidum possidere non possund», Βασ. 50.2.2 § 2 «πολλοὶ τὸ αὐτὸ εἰς ἐλόκληρον οὐ κατέχουσιν» καὶ Πανθ. 13.6.5 § 15, Βασ. 13.1.8.5 § 15 «... ἀδύνατον γὰρ δύο εἰς ὀλοκληρίαν δεσπόζειν ἢ νέμασθαι». Ἡ συγκατεχομένη ἢ ὑπονομῆ διαφέρει τῆς εἰς ἐλόκληρον κυριότητος ἢ νομῆς, καθὼς ἐπὶ τῆς πρώτης ἢ ἀσκῆσις τῆς δικαιοῦματός τῆς κυριότητος ἢ τῆς νομῆς ἐπὶ τῆς ἰδανικῆς μερίδος ὑπὸ τοῦ συγκατεχομένου ὡς εἶναι ἐλευθέρως δυνατὴ (38), ἐφ' ὅσον δὲν ἀλλάπτει τὰ δικαιώματα τῶν λοιπῶν συγκατεχομένων, ἐνῶ ἐπὶ τῆς δευτέρας οὐκ ἀνεπιτρέπεται ἢ συμπράξεις καὶ τῶν λοιπῶν συγκατεχομένων (39).

Κατ' ἀκομήθειαν τῆς διακρίσεως τῆς κυριότητος καὶ περιορισμῶν ἐπιπραγμάτων δικαιωμάτων καὶ ἢ νομῆς διακρίνεται εἰς νομήν καὶ οἴανει νομήν (quasi possessus) (40). Ὅπως διὰ τῆς ἀποσπασμῶν μέρους (κατ' ἕκαστον διακρίσει δὲ ἕκαστον δικαίωμα, ἐπικαρπίας, ἐνεχύρου κλπ.) τῶν ἐξουσιῶν τοῦ ἰδιοκτήτου συνιστᾶται περιορισμὸν ἐμπράγματον δικαίωμα, οὕτω καὶ διὰ τῆς ἀποσπασμῶν μέρους τῶν ἐξουσιῶν τοῦ νομέως (καὶ ἐπὶ συμμέτρον πρὸς τὸ ἀπὸ τῆς κυριότητος ἀποσπώμενον) συνιστᾶται οἰνοει νομῆς τοῦ πράγματος. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὁ μὲν ἰδιοκτήτης ἐγκαλοῦται ὡς κύριος καὶ καθολικός νομέας (41) (κύριος ἐκτείνε εἰς τὰ ὑπολειπόμενα μετὰ τὴν ἀπόσπασιν) ὁ δὲ δικαιοῦχος τοῦ περιορισμένου ἐμπράγματος δικαιώματος κατὰ ἀνάγκην ἀπὸ τῆς ἀπώλειας τῆς οἰνοει νομῆς τοῦ πράγματος, ἴσοι ἀμφότεροι συμμετέχουσι ἀσυνμμέτρως εἰς τὸ περιεχόμενον τῆς αὐτῆς νομῆς (ἴδε κατ' ἀναλογίαν τῆς κυριότητος πρὸς τὸ περιορισμὸν ἐμπράγματον δικαίωμα). Ἐκαστον περιορισμὸν ἐμπράγματον δικαίωμα ἀντιστοιχεῖ καὶ παρακλῶσθεται ἀναγκαίως οἰνοει νομῆς, ἕκαστος δικαιοῦχος περιορισμένου ἐμπράγματον δικαίωματος εἶναι συγχρόνως καὶ οἰνοει νομέως τοῦ πράγματος. Ἡ ὑπερβάς οἰνοει περιορισμένου ἐμπράγματον δικαίωματος

(36) Βλ. σχετικῆν ἀλλοδαπὴν ἰδίαν διδασκαλίαν παρὰ Α. Τροϊση, Ἔμπρ. § 143 σμ.
 (37) Πρόβλ. καὶ Α.Π. 63 (1930) Ἰδμ. ΜΑ', 563.
 (38) Βλ. P. Bonfante, L'azione autonoma di condominio, ἐν Scritti giur. III 882 ἐπ.
 (39) ἴδε C. Ernste, ἐν Zeitschr. für das gesamt. Handelsr. τόμ. 49 σελ. 140 ἐπ., τόμ. 51 σελ. 41 ἐπ.
 (40) Πρόβλ. ἰδίᾳ S. Perozzi, ἐν Riv. ital. per le science giur. τόμ. 23 σελ. 29, G. Longo, ἐν Bulletin del istituto di diritto romano, τόμ. 42 σελ. 469 ἐπ.
 (41) Γ. Μπαλῆ, Ἔμπρ. § 25.

οἰνοει νομῆς ἢ ἐπὶ τῆς οἰνοει νομῆς ἐπιπέδου ὅπως καὶ τῶν δικαιωμάτων ἐκτρέφονται ἴδε τὸ I § 19 «n. i se. ionis n. καὶ εἰς ἐάν ἴδε ἀρχὴ αὐθ. 982 A.K.

ἴδε τὸ αὐτὸν ὅπως, ὅποτε ἢ μετ' ἀποσπασμῶν ἐάν ἴδε ἀρχὴ αὐθ. 982 A.K.
 ἴδε τὸ αὐτὸν ὅπως, ὅποτε ἢ μετ' ἀποσπασμῶν ἐάν ἴδε ἀρχὴ αὐθ. 982 A.K.
 ἴδε τὸ αὐτὸν ὅπως, ὅποτε ἢ μετ' ἀποσπασμῶν ἐάν ἴδε ἀρχὴ αὐθ. 982 A.K.
 ἴδε τὸ αὐτὸν ὅπως, ὅποτε ἢ μετ' ἀποσπασμῶν ἐάν ἴδε ἀρχὴ αὐθ. 982 A.K.

(42) Βλ. § 131.
 (43) ἴδε Α.Κ. Βλ. σ. 221.

ἴδε τὸ αὐτὸν ὅπως, ὅποτε ἢ μετ' ἀποσπασμῶν ἐάν ἴδε ἀρχὴ αὐθ. 982 A.K.

ἴδε τὸ αὐτὸν ὅπως, ὅποτε ἢ μετ' ἀποσπασμῶν ἐάν ἴδε ἀρχὴ αὐθ. 982 A.K.

των τούτων
 μ ή ν έ π α
 τος (άρθρ.
 ινατή ή ό
 idum) κυ
 συγκυριών
 ώριος ή νο
 [βδλ. διά τ
 idem rem
 nd», Βασ.
 όληρον ού
 Βασ. 13.
 έξ όλοκλη
 κυριότητας
 κυριότητας
 ισχύος του
 ικής έπεί τ
 ή συνομεί
 ' όσον δέν
 συγκυριών
 οχι άνευ
 κυριών ή
 κ υ ρ ι ό
 w ν έ μ
 και ή νό
 α ν ε ι ν ο
 ως διά τ
 αρόρου δ
 ήρου κλπ.)
 και περι
 ω και διά
 όν του νο
 τήσ και
 ένοι νομ
 όσει ό μέ
 αι καθόλυ
 'τι όπολε
 μούχος τ
 ατος και
 νει νομ
 μετέχουσ
 ατής νο
 τήτος πρό
 ωμα). Έ
 δικαίωμα
 καιώς όπ
 ιωρισμένη
 ρόνως και
 ιφές όμο
 μματος και
 ιλογοφάν
 ΜΑ' 50
 onomia έ
 das gesam
 sel. 47 έ
 iv. ital. p
 o n g o,
 m. 43 σ

νομής προϋποθέτει πάντοτε την συνδρομή κυριότητας, ή (μητρικής) νομής έτέρου προσώπου έπί του αυτού πράγματος, έξ ής κυριότητας και νομής τού περιορισμένου έμπράγματου δικαίωμα και ή όλοει νομής ζωογονούνται και ορίζονται (42).
 έπί τού P.Δ. ίσχυεν ή άρχή (Πανδ. 41.2.3 § 19) «neminem sibi ipsam causam possessionis mutare posse» (Βασ. 50.2. § 19) «έξ έαυτῶ νομής αίτιαν άλλάσσει. . . .».
 άρχή αυτή δέν να θεωρηθή ως διά τού άρθρ. 50.2.11 P.Δ. (τό ύποτον προϋποθέτει ως δυνατή ήτοι αίστην άλλαγήν) καταργηθείσα (43) ούτως όπό τού έχθρον δίκαιον είναι δυνατή ήτοι τās προϋποθέσεις τού άρθρου τούτου, διά άστροφής τής δικαιοίας τού κατέχοντος, με έπισημότητα ή τής κατοχής εις νομήν ή έπισημότητα τής «causa detinendi» εις «causa possessionis» τού έξουσιάζειν δηλ. πράγμα άντι άλλοτρίω, έίω έφ' έξής όνόματι δύνανται όμως ό νομείς, μεταβάλλων διά νύχτα ή άντιποιήθη την κυριότητα τού πράγματος. Αντιθέτως ό κύριος δύνανται οικεία έου ή έπισημότητα τού δικαίωμά του, να παύση ήτοι ό κύριος και να έξακολουθήσθ νειόμενος άστροφής τού πράγματος ως νομείς ή και ως άκατοχος.
 Τό δικαίωμα τού κυρίου είναι έπισημότητα ή έπισημότητα τού νομείως, και έπί συγκρούσεως άμφοτέρων, έφ' όσον τα εδρίαζονταν εις δύο διάφορα πρόσωπα ή έπισημότητα τού νόμου, κατισχύει ή κυριότητα ή έπισημότητα τής νομής και έπαναρχομένη τών κύριων. Η νομή άντιτάσσεται κατά τού άρθρ. 50.2.11 P.Δ. και Παράσηγοπούλου, Έμπο.

(42) Γ. Βάλλη νδ α ν υπό άρθρ. 982 P.Δ. σχετικώς και Α.Π. 104 (1952) Έσφ. Ν. γ'

της κυριότητας, όταν ό νομείς έχει δικαίωμα, έχον έμπράγματον διαρύτητα, ήτοι περιορισμένον έπί τού πράγματος έμπράγματον δικαίωμα. Κατ' άμφοτέρων τής τε κυριότητας και νομής άντιτάσσεται ή κατοχή, όταν ό κάτοχος έχει ένοχικόν δικαίωμα περί τού πράγματος κατά τού ίδιούτῃτου ή τού νομείως, έπερ συνίσταται έναντι τού κυρίου ή νομείως εις άσκησιαν κατοχής, λ.χ. μισθώσεως (Έσφρ. 1096 Α.Κ.).
 Έν άντιθέσει πρὸς τὰ περιορισμένα έμπράγματα δικαίωματα, τὰ όποια άποτελοῦσι θάρος τού πράγματος, ή νομή τού μη κυρίου δέν άποτελεί τοιούτου θάρους. Η συνόπαρις τού δικαίωματος τής κυριότητας μετά περιορισμένου έμπράγματου δικαίωματος έπί τού αυτού πράγματος εις έν και τὸ αυτό πρόσωπον δέν είναι δυνατή (πρβλ. διά τού P.Δ. Πανδ. 8.2.26 «nulli enim res sua servit», Βεγ. 58.2.26 «ούδενί γάρ δουλεύει τὸ ίδιον»). Άλλ' αφομένου τού έαρόνοτος τὸ πράγμα περιορισμένου έμπράγματου δικαίωματος, ή έπί τού πράγματος κυριότης καταλαμβάνει αυτομάτως τὸν εκ τής άρσεως τού τοιούτου δικαίωματος χώρον. Τούναντιον ή νομή, όσάκις συγκεντροῦται μετά τής κυριότητας εις τὸ αυτό πρόσωπον, ούδὼς άποβάλλει την νομικήν της άυτοτέλειαν, αλλά σ υ ν υ π ά ρ χ ε ι με τ ά τ ῆ σ κ υ ρ ι ό τ η τ ο σ, ό δέ κύριος δικαιοῦται, έφ' όσον τυγχάνει συγχρόνως και νομείως, πρὸς προστασίαν τής έπί τού πράγματος έξουσίας του, άντι τής προστασίας τής κυριότητος, να καταφύγη εις τήν ειδικήν τής νομής προστασίαν (44). Βλ. διά τού P.Δ. Πανδ. 41.2.12 § 1, Βασ. 50.2.11 § 1 «ού κίνωνται ή δεσποσία τη νομή» έθεν ό κίνων τήν τὰ έδια έδικουσαν άνωγνήν έχει και τήν τής διακατοχής άγωγήν» ούδὲ γάρ απαγορεύει τη νομή».

(44) Έδε σχετικώς Α. Κιτσικόπουλον, ένθ' άναστ. § 797 έπ.

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ

ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Άριθ. 563/1961 Τμ. Α'

Πρόεδρος ό κ. Κ. ΚΑΥΚΑΣ
 Άντιπρόεδρος ό κ. Μ. ΠΑΝΤΕΛΗΣ έπιμακρίτης
 Διοικητικοί οι κ.κ. Π. Σέσης, Γ. Πετούσης
 Δικαστική έξειδωμένη έπί κληρονομιαίου δικαίωματος δικαιοπαρόχου υπό ίσχύν ρ. δικ. άνάγκη μνείας έν δικογράφο περί άποδοχής ή έπαχθείσης κληρονομίας υπό δικαιοπαρόχου είτε σπυώς είτε σιωπηρώς. - άκυρότης άφρον εν παραλείψει. - μη κήρυξις. - άνακί. - διά μη κήρυξιν απαράδεικτου κατ' άρθρ. 11 Πολ. Δικ. - έντασις και έπί άποφάσεως άντιεφέσεων καθ' έκδοδοσίας.

έν τή, έφ' ή έξεδόθησαν αι προσβαλλόμενες άποφάσεις, και δεκτή έν μέρει γενομένη άναίρεση άγωγής τών ήδη άκαιρεσθλήσθαι, ότι όστοι έγένοντο κύριοι τού διεκ-

δικουμένου άκινήτου υπό τὸ πρό τού Άστικου Κώδικος ίσχύσαν δίκαιον εκ κληρονομίας τών έν αυτῇ αναφερομένων άμισων δικαιοπαρόχων αυτών, όστοι δέ εκ κληρονομίας έπίσης τών ίδιων αυτών δικαιοπαρόχων, έξ ών άπώτερος τοιοστος ό κατά τήν 3 Ιουνίου 1914 άποδιδώσας Σ.Β**, εις όν ή κυριότης είχε περιέλθει έξ άγοράς παρά τού τέως κυρίου δυνάμει τού νομίμως μεταγραφέντος ύπ' αριθμ. 31062/28 Μαΐου 1914 συμβολαίου.

Έπειδή κατά τās έν προκειμένω έφαρμοστέας, κατ' άρθρ. 92 τού Έξαγωγ. ν. 2783/1941 διατάξεις τού ρωμαϊκού δικαίου (ν. 12 πανδ. 28. 7, ν. 14 § 8 πανδ. 11. 7, ν. 20 πρ. ν. 21 και 69 πανδ. 29.2), διά τήν υπό τού έκουσίου κληρονόμου άπόκτησιν τής εις αυτόν έπαχθείσης κληρονομίας άπαιτείται όπως όστος δηλώσθ είτε ρητώς είτε σιωπηρώς τήν περί άποδοχής τής